

Kyrkomötet
Motion 2026:16
av Petter Nilsson och Robert Fredriksson

Lära och diakonal självständighet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda och för kyrkomötet redovisa riskerna med samarbeten för Svenska kyrkans lära, diakonala självständighet och långsiktiga oberoende,
2. ta fram förslag på hur församlingar kan prioritera och utveckla partnerskap så att evangelisk och relationell diakoni inte förskjuts till förmån för strukturella, politiska eller andra utomkyrkliga agendor.

Motivering

Sveriges välfärd har i sekler klätts i en kulturell skrud färgad av kristna värden. Den lutherska diakonin – sådan den framträdde i socknens kollekt och apostlagärningarnas ideal om nära och frikostigt givande av hjärtat – var nära församlingsmedlemmarna och drevs av tro, verklig gemenskap och medmänsklighet, inte av samtidens världsliga politik. Evangeliets ideal om frikostigt givande av hjärtat, i den nära gemenskapen, något som förstås kan bära en relationell diakoni väl.

Idag har den diakonala välfärden professionaliserats och staten har tagit över stora delar genom höga skatter – i stället för frivilliga gåvor. Kyrkans diakoni har med det och andra delar kommit att få en annan form än den tidigare nära, relationella och evangeliskt fokuserade sort som den hade förr. I stället har den utvecklats att bli mer strukturell och policydriven, inklusive institutionell styrning, exempelvis ”Agenda 2030s mål 17 om partnerskap”¹.

Svenska kyrkan har under senare tid kommit att bedriva diakoni alltmer inom partnerskap, inte minst ”Idéburna Offentliga Partnerskap” (IOP). IOP:s är särskilt avsedda att vara jämbördiga, men i grunden skiljer de sig inte mycket från andra avtal mellan två parter. När det offentliga går in med pengar mot en motprestation inom ramen för offentlig verksamhetsstyrning, så riskerar den evangeliska och relationella diakonin förtas av politiskt villkorade motprestationer.

Diakonins väsen kan därmed påverkas av föränderliga politiska strömningar. Strömningar som får större plats, i takt med att medlemmarna i Svenska kyrkan blir färre.

Därtill riskerar etablerade partnerskap att vilja leva kvar – även när en annan diakonal inriktning skulle tjäna människor bättre. Samtidigt vacklar det ideella engagemanget i samhällets välfärd. Ett tydligt exempel är bristen på förvaltare inom överförmyndarnämnderna – en central del av välfärdens trygghetssystem där många kommuner har stora svårigheter att rekrytera lämpliga personer. Men också kopplat

till exempelvis efterlevandestöd. Här finns naturliga utrymmen för kyrkans diakoni i församling och samhälle nära församlingsmedlemmarna.

Det finns alltså en inneboende paradox med idén om partnerskap: När civilsamhället styrs av det offentliga, så är det inte längre ett civilsamhälle. För Svenska kyrkans del innebär det särskilda problem, då vi är ett trossamfund, där vi tillsammans delar en luthersk syn på evangeliet.

Det andliga regementet riskerar förskjutas ifall det andliga i vissa delar blir underleverantör åt det världsliga regementet.

Luther varnade därtill för synkretism. Använder begreppet analogt: det är inte önskvärt att diakonin blandas med främmande ideologi, religion eller maktintressen som inte utgår från evangeliet. Att internalisera främmande intressen i vår verksamhet riskerar således gå emot vår lära som vi medlemmar tillsammans förenas inom.

Vi riskerar att avveckla folkkyrkans ideal – och i stället göra medlemmar främmande för kyrkan – genom att prioritera politisk anpassning framför luthersk diakoni. Kyrkostyrelsen bör därför både se över riskerna med nuvarande samarbeten och IOP-partnerskap, samt aktivt verka för partnerskap som utgår från evangeliet, med fokus på historiskt beprövad relationell diakoni.

Umeå den 25 juni 2026

Petter Nilsson (SDSK)

Robert Fredriksson (SDSK)

¹ www.svenskakyrkan.se/mal-17--genomforande-och-globalt-partnerskap-